

**SEMBOLİK ŞİDDET ARENASI:
TELEVİZYON VE MEDYATİK SÖYLEMİN ÖZERKLİĞİ SORUNU**

**SYMBOLIC VIOLENCE AREA: THE PROBLEM OF ANTONOMY OF
TELEVISION AND MEDIATIC DISCOURS**

Doç. Dr. Mehmet Meder*

Ar. Gör. Güney Çeğin*

ÖZET

Günümüzde medya, post-endüstriyel toplumlarda başta kültür alanı olmak üzere birçok alana egemen olmuştur. Bu bağlamda, enformasyon sorununda, son otuz yıla bakıldığında merkezi tema “iktidar etkileri” olmuştur. Medya söylemi, toplumsal denetim ağını oluşturarak iktidara eklenmiştir. Bu noktada yazımız, TV’yi paradigmatik örnek olarak inceleyen Pierre Bourdieu’dan hareket ederek, medyatik söylemin özerkliği sorununa eğilecektir. Ardından medyanın işleyişiyle ilgili demokratik beklentiler konu edilecektir.

Anahtar Kelşme: Medya, sembolik şiddet, televizyon, medyatik söylem

ABSTRACT

Media today has been dominant on many side of post-industrial society, primarily on culture. The main issue has been “ruling effects” regarding information issues in the last 30 years mediatic discourse, has been comeeted to ruling by connecting the social inspecting network. At this point, the present article deals with the autonomy of mediatic discourse by following the way of Pierre Bourdieu who analyzes TV as a paradigmatic sample another aspect of the article deals with the democratic hopes regarding mediatic applications.

Key Words: Media, symbolic violence, television, mediatic discourse

GİRİŞ

Toplumsal ilişkilerin özgül varoluşları, kendi dinamikleri, bağlı olduğu koşullara göre geçerlilik ve gerçeklik düzeyleri vardır. Yaşamını asgari düzeyde sürdüren bireylerin aile kurmaları ve öteki ailelerle iletişime girmeleri “aileler arası-iletişimi” oluştururken; zamanla ortak yaşamın kabile, klan, komün gibi toplumsal formlar kazanması iletişimin çok boyutlu bir düzlemde değişmesini sağlamıştır. Mülkiyet ilişkilerinin yönetim zihniyeti açısından krallık, imparatorluk, aristokrasi, feodal oluşumlar ve ulus-devletler şeklinde kendini göstermesi, iletişimin de semantiğini dönüştürmüş, yeni toplumsal formasyonların yeni ihtiyaçları iletişimin örgütlendiği yapısal konumun, enformatik araçların ve tepki iletişimlerinin muhtevasını ve düzeyini dönüştürmüştür.

Sanayi Devrimi sonrası hakim üretim tarzı olan kapitalizmin, kitle manipülasyonunu “enformasyon toplumu”, “bilişim medeniyeti” ya da “bilgi çağı” gibi mistifiye edici kavramlarla gizlemeye çalıştığı çağımız da, iletişim kavramı egemen yapılarla daima uyumlu olan norm ve yargıların kurumsallaştığı bir çerçeve kazanmıştır. Yazımız bu gerçeklikten hareketle, egemen ideolojinin yeniden üretiminde ve denetim sistemleri ağının sürdürülmesinde medya ve onun söylemsel biçimlenim üzerinde olacaktır.

I.

* Pamukkale Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü

Bugün medya, sanayi-sonrası toplumlarda muhtelif alanlara-özellikle de kültürel alana- hakim olmasından dolayı eleştirel çözümlemenin odak noktalarından birisi haline gelmiştir. Çatışmalı ve karmaşık gerçeklik parçalarını bir araya getirip, gerektiğinde de bunları uzlaştırarak bir “toplumsal bütün”e dair anlayışın üretilmesini sağlayan medyanın analizi ve buna eklenmiş iktidar sorusu, daha geniş “karmaşık ifade edici bütünsellik” içinde yer alan pratiklerin kültürel çözümlemesinde gündeme getirilen ideolojik bir konu oluştururlar (Hardt;1999:54). Son otuz yılda enformasyon meselesine dair yazılmış metinler incelendiğinde, geleneksel kaynağın, iletişim araştırmalarında temel odak noktası olan “medya etkileri” olduğu görülür (Fejes;1999:310). Pek çok iletişim araştırmacısının kafasında, analizin yönelmesi gereken ana sorunun, medyanın ve onun söyleminin izleyici üzerindeki etkisidir. “Realite”yi sadece yeniden üretmeyip aynı zamanda onu tanımlayan medyanın “gerçeklik tanımları”, dilsel pratikler aracılığıyla desteklenip üretilir. Bu bağlamda, temsil etme nosyonu, kısaca bir anlam üretimidir. Yani, medya karşımıza “anlamlandırma faili” olarak çıkar (Stuart Hall;1999a:88). Özellikle televizyon söyleminin büyük oranda görsel imajla yansıtılması, politik sahnede imaj yaratıcısı kişinin ortaya çıkması ve buna bağlı olarak söz yazarının geri plana düşmesi bunun bir kanıtı olarak karşımıza çıkmaktadır (Neil Postman;1994:16).

Söylem aracılığıyla toplumsal denetim ağı oluşturmanın temel koşulu, söylemin manipülasyonu ve bizatihi üretilmesidir. Nitekim bazı söylemler diğerlerinden daha meşru olarak düşünülür (İ.Erdoğan, K.Alemdar;2002:351). Burada sorulması ve sorgulanması gereken şey, farklı söylem tarzları ya da söylemin üretim araçlarına erişme imkanına sahip olan “Kimdir?” sorusudur. Ya da “...önümüze itilen gerçekliğe dair tikel bir bilgi sorunu değil, bireyin bu bilgiye ulaşmasının sağlanma tarzı ve sonuç olarak bireyin güçlendirilmesi ya da güçsüzleştirilmesi”dir (Grossberg’den akt. Hardt;1999:54). İdeolojik parametreler açısından “tahakküm edilenler”in “söyleyecekleri hiçbir şey”i, muhatap bulacakları kimseleri yoktur. Gündelik yaşamda, konuşan insanlar aile üyeleriyle, dostlarıyla ya da meslektaşlarıyla aktif bir iletişim içersine girseler de, daha formel diyaloglarda kurumsal temsilcilerle konuşurken edilgen ve etkisiz bir role sahiptir. Mahkemede, karakolda, okulda veya bürokratik işleyişin öteki kurumlarında, insanların ancak kendilerinden istenildiği zaman konuşmaları beklenir. Bu bağlamda, kitle iletişim araçlarına ait söylem tarzları açısından, tahakküm edilenler genellikle edilgen pozisyonundadırlar (Van Dijk;1999:335-6).

Foucault’nun da analizlerinde gösterdiği gibi, iktidar sadece söylemsel düzenekler ‘içinde’ ya da bu düzenek vasıtasıyla görünmeyip, söylemin ardyöresinde yoğunlaşmış bir toplumsal erk olarak da okunmalıdır. Söylem ve iktidarın iç içeliğinden hareketle, söylem sınıf, toplumsal grup veya kurumun ve bunların görece konumunun ya da üyelerinin statüsünün sahip olduğu iktidarın doğrudan ortaya çıkışıdır (Foucault, 1999; Van Dijk, 1999).

İktidarın dolaysız olarak uygulanıp dışa vurulmasıyla beraber söz konusu denetim ağı, - söylemin yeniden üretim tarzları bazında- daha sistematik bir çözümlemeye tâbi tutulursa şunlar ortaya çıkacaktır: Kitle medyası örgütleri ve bunların sahipleri söylemin hem finansal hem de teknolojik üretim koşullarını denetlerler. Reklam-bağımlı özel mülkiyet aracılığıyla işleyen medya açısından bu denetim, aynı zamanda büyük şirketlerce, hatta enformasyonu düzenli olarak sağlayan kurumsal haber aktörlerince uygulanabilir. Dolayısıyla bu aynı iktidar grupları, medyatik söylemin muhtelif dağıtım biçimlerini denetleyebilir ve kamusal metin ve konuşmanın etki tarzlarını da koşullayabilir (Van Dijk;1999:336-7). Öyleyse, iktidar ve işleyiş mekanizmaları, medya söylemlerine nasıl sistematik olarak nüfuz ve sirayet eder?

II.

Bu noktada TV’yi paradigmatik bir örnek olarak alıp, medyanın ideolojik etkileri üzerinde durabiliriz. Bu hat üzerinden ilerlersek, toplumsal realitenin TV ekranına yansırken, ne tür bir görsellik evreninde yitip gittiğini ve medyanın “kitleleri güdüp yönlendirmesi”ni çözümlemek açısından, medyatik söylemin, toplumsal temsil tarzlarıyla girdiği ilişki konusunda eleştirel bir duruşa sahip Pierre Bourdieu’nun “Televizyon Üzerine” (2000) adlı eserine göz atmak gerek. Artık ekran, “buyur edilmiş fikirler”in “öteki” görüşleri dışladığı bir mekanizmanın işgali altında. Bu

yüzden, ekran vasıtasıyla tüm düşüncelere eşit biçimde temsiliyet hakkı tanındığı tezi tam anlamıyla aldatıcıdır. Çünkü iktidara entegre olan medyatik söylem, toplumsal çerçevede realiteyi bütüncül bir tarzda dışavuracak düşünceler mozağının oluşumunu sağlayacak, bir anlamda buna geçit verecek esneklikten uzaktır. “Çoğulcu seslerin bir semiyotik demokrasisi”nden (Curran;1999:418) bahsetmek neredeyse imkansızdır. Medya alanı, pazar ekonomisinin güçlerini ve çıkar-bağımlı karmaşık ilişkiler ağından oluşan “kurumsal bir ses”i, alanın mutlak egemenine dönüştürmüştür. Bu bağlamda, medyatik söylemin özerkliği sorunu, bir iktidar alanı sorunudur. Nedenine gelince, Bourdieu’nun gösterdiği üzere, medya söylemi vasıtasıyla inşa edilmeye çalışılan toplumsal uzamın sınırları siyasal, iktisadi ve sembolik iktidar odaklarınca (devlet-parlamento-siyasal partiler vs.) istila edilmiştir. Sonuçta, enformasyon ağı da, araçsal aklın ve iktisadi yasaların geniş beklentiler skalasınca şekillendirilmiş kendine has bir oluşumdur. İşte “eşit temsiliyet hakkı”nı baltalayan, bu tecimsel mantığın işleyiş tarzıdır. Sansür mekanizmasının mutlak-ı kadir görünümü, sivil toplumun önemli bir rol biçtiği basının “özerk bir toplumsallaşma” imkanını yaratabilme gücünü daha baştan yok etmiştir.

Bu karanlık tablo, kendisine için “sembolik şiddet” oranında belirli bir ideolojik belirleyiciliğe de sahiptir. Bourdieu’ya göre bu durumun ekrandaki total izdüşümlerine en iyi örnek, katılımcıların “söz hakkı”ndan çalınmış zamanın bir “nevale” olarak yeniden yayının yeknesak akışına iade edilmesidir:

“...Ve eğer bunca değerli dakikalar bunca önemsiz şeyler söylemek için kullanılıyorsa, bunun nedeni, bunca önemsiz şeylerin, değerli şeyleri gizledikleri ölçüde, aslında çok önemli olmalarıdır” (2000:22).

Medyatik söylemin bu “söz manipülasyonu stratejisi” sayesinde yapılandığı sembolik şiddetin öznesi de profesyoneller-arası suç ortaklığında bulunan “heteronom entelektüeller”dir. Yani iktidar-medya eklemelenmesinin üretim tarzı “sembolik sermaye” temelinde erk uygulayan gazeteciler, yazarlar, sanatçılar, yönetmenler, akademisyenler gibi “simgesel elitler” denebilecek gruplarca denetlenir. Bu grupların kendi iktidar alanları içinde söylem tipleri hakkında belirleyicilik özgürlüğü ve görece iktidarlara vardır. Söylemin başlıklarını, üslup tarzını ya da sunumunu onlar belirler. Öyle ki bu sembolik iktidar salt eklemelenmeyle sınırlı olmayıp, etkinin tarzına kadar uzanır: Kamusal tartışma odaklarını belirleyebilir, enformasyonun miktarına ve tipine, özellikle de kimin kamusal olarak tarif edilebileceğine dair düzenlemeler yapabilirler. Bu gruplar (Bourdieu’nun deyişiyle ‘doksozof’lar) kamusal bilginin, kanaatlerin, tavırların, normların, değerlerin ve ideolojilerin başlıca üreticileridir. Dolayısıyla bu grupların sembolik iktidarlara, aynı zamanda bir ideolojik iktidar tarzıdır (Van Dijk;1999:337).

Suç ortaklığının asli zemini olan “kulis” ise, toplumsal uzamın nesnel gerçeklikten arındırılmış öznel bir perspektifidir. Bourdieu’nun çok iyi dile getirdiği gibi, “kulis”, muhtelif sermaye biçimleri dolayısıyla ve medyatik söylem vasıtasıyla kurulan toplumsal uzamın tüm radikal içerimlerini yutan bir “kara delik”e dönüşmüştür. Bu açıdan değerlendirildiğinde, TV artık eylemsel imkanlardan mahrum kılınmış bir iletişimsel sistemin ekranda anlık yansımalarla somutlaştığı işlevsizlik olarak görülür. Sonuçta, yayının başarısı, seyreden vasıtaya tepkisizliğidir:

“Bir ‘buyur edilmiş fikir’ yaydığınızda bu iş olup bitmiş gibidir; problem çözülmüştür. İletişim anlaktır, çünkü, bir anlamda, yoktur. Ya da yalnızca görüntüdür” (s.34).

Görüldüğü üzere, Bourdieu’nun TV merkezli medyatik söylem analizi, söylemin politik ve iktisadi düzeyinden hareketle yapılır. Medya karşısında yığınlar, hiç de Baudrillard’ın “sessiz yığınlar”ını andırmaz; aksine onlar, kendilerini üreten toplumsal koşulların kaçınılmaz sonuçları olarak, sessizliğin içinde bir “ses”e dönüşmüş anlamlı şemalardır. Medyatik söylemin zayıf bir uygulamaya dönüştüğü yerde değil, söylemin en acımasız baskı makinesine dönüştüğü bir süreç olarak yaşandığı politik/iktisadi çıkarın neticesi olan “görece konumlanışlar”da ve “tavır takınmalar”da ses verirler. Özerk sözü baskı altına alan medya karşısına, “söze kaybettiği statüyü geri vermek” ve

postmodern dil oyunlarının ard alanında yaşayan tecim mantığını analiz ederek çıkmak gerekir. Çünkü, göstermeye çalıştığımız gibi, iletişim sistemi bir taraftan iktidar ilişkilerinde dolayımlayıcı (üretici ve tüketici, ulus-devlet ve yurttaş, hükümet ve seçmen, uzman ve sıradan insan vs.) bağıntı, bir taraftan da kendisinin yarattığı çekişmeli söylemler arasındaki mücadelenin yaşandığı merkezi bölgedir (Murdock;1999:444-5). Bu bağlamda kültürel envanterlerde ciddi bir kolonizasyona tâbi tutulurlar:

“Modern iletişim araçları kültürel ve ideolojik alanı tedricen kolonileştirmiştir. Toplumsal gruplar ve sınıflar üretici ilişkilerinde olmasa da toplumsal ilişkilerinde giderek parçalanmış ve kısımlar halinde farklılaşmış hayatlar sürdürürken, kitle iletişim araçları (a) grupların ve sınıfların öbür gruplara ve sınıflara dair bir hayat, anlam, pratik ve değer imgesi inşa etmelerinin temelini sağlamaktan; (b) tüm bu ayrı ve bölük pörçük parçalardan toplumsal totalitenin tutunumlu bir şekilde bir ‘bütün’ olarak kavranabileceği imgeleri, temsilleri ve düşünceleri sağlamaktan gitgide daha çok sorumlu hale gelir. Modern medyanın büyük kültürel işlevlerinden birincisi budur: Başkalarının ‘dünyaları’ni, ‘yaşanan gerçeklikleri’ni algıladığımız ve onların hayatları ile bizimkilerini kavranabilir bir ‘bütünün dünyası’ halinde, bir ‘yaşanan totalite’ halinde hayali olarak yeniden inşa ettiğimiz toplumsal bilginin, toplumsal imgenin sağlanması ve seçmeci inşası” (Stuart Hall;1999b:232-3).

Öte yandan TV haberleri yalnızca güçlülere ilişkin değildir. Bu haberler öylesine yapılandırılırlar ki, olaylar güçlülere çıkarlarının bakış açısından ele alınır. Glasgow Üniversitesi Medya Grubu’nun “Kötü Haber” adlı araştırmasında, medya içeriğine dair ciddi tespitler vardır: Endüstriyel uyumsuzluklarda, şirket yönetimlerinden ziyade işçi sendikalarının suçlanması; ABD’de işçi isteklerinin “talepler” adıyla nitelendirilirken, yönetiminkilerinse “teklifler” tarzında adlandırılması örneğinde olduğu gibi(Shoemaker ve Reese;1997:102).

Bourdieu’nun özdeşimsel sosyolojisinin genel konseptlerinden hareket etmeye devam edersek, medyatik söylem, karmaşık bir alanlar ve ilişkiler ağının dolaylı bir sonucudur. Bu noktada, “simgesel sermaye” sahibi elitlerin dilsel pratiklerinin medya alanındaki izdüşümlerini de iyi analiz etmelidir. Elitler, medya alanında temsil edilen “doğru fikirler”in (!) sadık müridleridirler. Çizdikleri çerçeveler, TV ideolojisinin kamusal gündemine göre uyarlanmış toplumsal realiteyi söylemsel düzlemde yeniden üretir. Dolayısıyla, toplumsal uzamın kanaat/doxa atmosferinin yalnızca bir kısmının ekrana taşınabildiği bir alanda olsa, sermaye ve politik erk istediği yere burada da konumlanmıştır.

“Seçkinlerin sesi sıklıkla anonim ya da kurumsal efendinin sesidir. Seçkinlerin çıkarları ve ideolojileri genellikle onlara ücretlerini ödeyenlerinkinden ya da onları finansal olarak destekleyenlerinkinden temelde farklı değildir...Seçkinlerin bağımlılıkları tipik bir şekilde ideolojik olarak çeşitli mesleki normlar, değerler ya da yasalar tarafından, örneğin kitle medyasında ‘ifade özgürlüğü’nün olması gerektiğine duyulan yaygın inanç tarafından gözlerden gizlenir” (Van Dijk;1999:338).

TV spikerleri de sembolik şiddetin amillerindedir. Çünkü ellerinde müthiş bir koz vardır: “kalıp-söz”. Bourdieu’ya göre, kalıp-sözün muhtelif iteliklemelerle anlamlandırılışı, katılımcılar üzerinde bir manipülasyon ve görünmez bir şiddet mekanizmasını devreye sokar:

“ ‘Teşekkür ederim’ sözü, ‘Size teşekkür ediyorum, çok memnun oldum, söylediklerinizi memnuniyetle karşılıyorum’ anlamına gelebilir. Ama bir de sözü kesmekle eşanlamlı olan teşekkür etme tarzı vardır: o durumda ‘teşekkür ederim’ demek şu anlama gelir: ‘Tamam, yeter. Sonraki konuşmacıya geçelim’ (s.37)

Böylece spikere, katılımcı karşısında tanınmış ayrıcalık onu mutlak otorite konumuna getirmiştir. Sembolik şiddetin arka bahçesinde yuvalanan “medyanın güç dayatma eylemi”ne barikat oluşturmak hususunda Bourdieu şöyle yazar:

“Özerkliği elde etmek için, içinde kendi kendimizi yargıladığımız, kendi kendimizi eleştirdiğimiz, hatta kendi kendimizle kavga ettiğimiz, ama bütün bunları, nedenini bilerek yaptığımız o bir tür fildişi kuleyi inşa etmek gerekir.” (s.67)

Ekran alanına pasif bir biçimde hapsedildiğinden birey, gerçekliği patolojik olarak algılayacak, dolayısıyla toplumsal dünya ile olan iletişimde yabancılaşmış bir insanın tüm sendromlarını taşıyacaktır. Bu noktada Bourdieu'nun asıl sorusu şudur: TV özelleştire araçlarını hangi kaynaktan edinebilir? Ya da böyle bir eleştiri, paradoksal işleyişine bağlı olarak onun varlık nedenine (denetimin insanlarda yarattığı oto-sansür refleksine) rağmen mümkün olabilir mi?

Her ne kadar medyatik söylemin “amilleri” toplumsal dünyanın bilimsel olarak çözümleneceğini ve toplumdaki çatışmaların ekran aracılığıyla giderilebileceğini söyleseler de, TV haberciliğinden bunu beklemek fazla safdillik olur. Çünkü, sembolik şiddetin mekanizmalarıyla donanmış bu söylemsel düzenin “hakikatin savunucuları” rolüne soyunmaları, meşru sistemin “toplumsalı” ne tür bağlamlara indirgemeye çalışarak ürettiğini ve kendi varlığını sürdürdüğünü anlamak açısından zayıf kalır.

Öte yandan modern dünyanın ölümünü ve post-modern bir düzenin doğumunu kutladıkları bir momentte, iletişim sistemleri ağında yaşanan altüst oluşların da analiz edilmesi gerekir. İletişim sistemleri, bugün ekonomik sahada üretim sistemini eşgüdüm içine sokmada kilit rol oynamanın yanı sıra, tüketim fetişizmini örgütleme konusundaki yerleşik rolünü de genişletmektedir. Korsan radyo istasyonlarından elektronik bülten tabelalarına kadar uzanan bir düzlemde yeni medyanın boy atması da söylem-patlamaına destek sunarken, yeni etkileşim tarzları (zapping gibi) temsilin bölük pörçükleşmesini hızlandırmış ve derinlik taşımayan yüzeylere önem verilmesini perçinlemiştir (Murdock;1999:451-2).

III.

Buraya kadar tasvir etmeye çalıştığımız “mediokrasi saltanatı”nın demokrasi zihniyetine ağır bir darbe vurduğu ortadadır. Oysa medya, demokrasinin geleceğinin belirlendiği temel odak noktasıdır. Peki o halde, medyanın siyasal bir düzenek içinde bir dizi işlev ve hizmeti yerine getirmesini “demokratik bir proje” çerçevesinde ele almak mümkün müdür? Bu konuda kafa yoranlardan Jay G. Blumler ve Michael Gurevitch'in, medyanın işleyişiyle ilgili demokratik beklentilerini kısaca şöyle sıralamak mümkün:

- 1-Toplumsal ve siyasal çevrenin gözetimi, yurttaşların refahını etkileyecek her türlü gelişmenin enformasyon ağına aktarılması,
- 2-Anlamlı gündem-koyma,
- 3-Politikacıların ve diğer baskı ve çıkar gruplarının sözcülerinin fikirlerini aktaracakları bir platform oluşturma,
- 4-İktidarı ellerinde bulunduranlarla kitleler arasında diyalog sağlama,
- 5-Resmi görevlilerin ellerindeki erki nasıl kullanacaklarına ilişkin hesap verecekleri mekanizmalar inşa etme,
- 6-Yurttaşları siyasal katılıma teşvik etme, vs. (1997:200-201).

Serge Halimi ise, iktisadi, siyasi ve kültürel düzlemde mevcut sistemi meşrulaştıran kitle iletişim araçlarının çok ciddi yükümlülükler içinde olduğunun bilincine varması gerektiğini savunur:

“Gittikçe daha bir hazır ve nazır kesilen medyalar, gitgide daha itaatkar gazeteciler, günbegün bayağılaşan haber. Toplumsal dönüşüm iradesi daha uzun bir süre bu engele takılacak. İsimsiz bir parti, hiçbir şey beklenemeyecek bir oligarşi karşısında, medyadaki çizgi dışlıklarının değişmez olduğunun bilincindeki muhalif sesleri aramak ve cesaretlendirmek tek çıkar yol. Eğer biraz olsun bu kara tabloya –ki bu tablo aynı zamanda bir tahmindir – bir ferahlık getirebiliyorsa, bunu propagandanın başarısızlığına borçluyuz. Toplumsal hayat ekrana direnç göstermekte, çünkü bu hayat sanal değil ve iktidarın mekanizmalarını, reddin ivediliğini haberden daha iyi gözler önüne sermekte” (1997:133).

Bu bağlamda, sonuç olarak, medya organlarının rolünü ve demokratik toplumlar üzerindeki etkilerini anlamak için, üç düzeyin incelenmesi önem taşımaktadır:

-kamuoyunu denetleme stratejilerini devreye sokan ekonomik kanalların, iktidar mekanizmalarının ve manipülasyon yöntemlerinin düzeyi;

-medyatik aracın iletmediği ya da aktardığı içeriği dönüştürürken yararlandığı kipin gerçek anlamdaki medyabilimsel düzeyi. Çünkü, Medya organları, iletmesine aracılık ettikleri şeyi olduğu haliyle bırakmazlar, onu seçip değiştirerek, inanılmaz derecede dönüştürürler. Ve bunu toplumun, siyasetin ve aynı zamanda da kültürün (bilim, edebiyat, felsefe, vb.) bütün özerk alanlarında yaparlar. Bu dönüştürme iki bakımdan gerçekleşir: ürünün içindeki eserin yadsınması ve kültürel yaratıları değerlendirici norm olarak eğlencenin kurumlaştırılması;

-kamunun baştan çıkarılması ve tuzağa düşürülmesinin, yani (Bourdieu'nun ifadesiyle medya evreninin gizli tanrısı olan) rating'in denetim ve çoğaltım kipliklerinin düzeyi. Burada, medya organlarının demokratik toplumun varolan eğilimlerini en aşağı, en kaba ve en amiyane düzeydeki bir eşitlik doğrultusunda taşımak üzere o eğilimlere nasıl katıldıklarını gösterebilecek toplumsal ve antropolojik bir çözüm tasarımı söz konusudur (Zarka;2003).

Medya ve onun söylemini, iletişim, enformasyon ve kamusal hayatın içkin eleştirisi gibi ciddi yönelimlere geri çekecek bir işleyiş tarzını ivedilikle tasarımlamak gerekir. "Kanaat toplumu"nu sarsıp tartışma alanlarını doğurabilecek ve bunun kamusal alanı aydınlatmaktaki önemini gösterebilecek bir donanımla sarmalanmış bir medya, siyasi ve ekonomik erk odaklarının iştahını kabartmadan, kamusal, kültürel ve demokratik yaşam için belirleyici bir öge olabilir. Yani, demokrasi medyanın ilkelerine değil medya organları demokrasinin ilkelerine tâbi olmak zorundadır.

KAYNAKÇA

- Blumler, Jay G.; Gurevitch Michael, (1997), "*Siyasal İletişim Sistemleri ve Demokratik Değerler*", **Medya, Kültür, Siyaset içinde**, Ç:Süleyman İrvan, Ark Yay., Ankara
- Bourdieu, Pierre, (1997); **Televizyon Üzerine**, Ç:Turhan Ilgaz, YKY, İstanbul
- Curran, James, (1999); "*Kitle İletişimi Araştırmasında Yeni Revizyonizm: Bir Yeniden Değerlendirme Çabası*", **Medya, İktidar, İdeoloji içinde**, Ç:Mehmet Küçük, Ark Yay., Ankara
- Erdoğan, İrfan - Korkmaz Alemdar (2002); Öteki Kuram, Kitle İletişim Yaklaşımların Tarihyolu Eleştirel Bir Değerlendirmesi; Fark Yayınları, Ankara
- Fejes, Fred, (1999); "*Eleştirel Kitle İletişimi Araştırması ve Medya Etkileri:Yok Olan İzleyici Sorunu*", **Medya, İktidar, İdeoloji içinde**, Ç:Mehmet Küçük, Ark Yay., Ankara
- Foucault, Michel, (1999); **Bilginin Arkeolojisi**, Ç:Veli Urhan, Birey Yay., İstanbul
- Halimi, Serge, (1997); **Düzenin Yeni Bekçileri**, Ç:Ragıp Duran, Evrensel Yay., İstanbul
- Hardt, Hanno, (1999); "*'Eleştirel'in Geri Dönüşü ve Radikal Muhalefetin Meydan Okuyuşu: Eleştirel Teori, Kültürel Çalışmalar ve Amerikan Kitle İletişimi Araştırması*", **Medya, İktidar, İdeoloji içinde**, Ç:Mehmet Küçük, Ark Yay., Ankara
- Murdock, Graham, (1999); "*İletişim, Modernlik ve İnsan Bilimleri*", **Medya, İktidar, İdeoloji içinde**, Ç:Mehmet Küçük, Ark Yay., Ankara
- Postman, Neil (1994); Televizyon Ödün eğlence: Gösteri Çağında Kamusal Söylem, (Çeviri: Osman AKINHAY), Ayrıntı Yayınları, İstanbul
- Shoemaker, Pamela ; D.Reese, Stephen, (1997); "*İdeolojinin Medya İçeriği Üzerindeki Etkisi*", **Medya, Kültür, Siyaset içinde**, Ç:Süleyman İrvan, Ark Yay., Ankara
- Stuart Hall, (1999a); "*İdeolojinin Yeniden Keşfi: Medya Çalışmalarında Baskı Altında Tutulmanın Geri Dönüşü*", **Medya, İktidar, İdeoloji içinde**, Ç:Mehmet Küçük, Ark Yay., Ankara
- Stuart Hall, (1999b); "*Kültür, Medya ve 'İdeolojik Etki'*", **Medya, İktidar, İdeoloji içinde**, Ç:Mehmet Küçük, Ark Yay., Ankara
- Van Dijk, A.Teun, (1999); "*Söylemin Yapıları ve İktidarın Yapıları*", **Medya, İktidar, İdeoloji içinde**, Ç:Mehmet Küçük, Ark Yay., Ankara
- Zarka, Y.Charles (2003); "*Demokrasi ve Medya İktidarı*", **İdea Politika**, Sayı:14, İstanbul